

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา : กฎหมายลิขสิทธิ์

เนติบัณฑิตยสภา

ดร. ธรรมนุญ พิทยาภรณ์

27 กรกฎาคม 2566

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

การปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4

- เทคโนโลยี → การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (Disruption)
- กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

- ผู้บรรยาย 3 คน
- กฎหมายลิขสิทธิ์และลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

- ตำราและเอกสารที่ใช้ : คำอธิบายกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของเนติบัณฑิตยสภา, คำอธิบายกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของ ม.สุโขทัยธรรมมาธิราช, คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์ของ อ.รัชชัย ศุภผลศิริ, พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537, พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565, อนุสัญญากรุงเบิร์นฯ ฉบับแก้ไข ปี ค.ศ.1971, ข้อตกลง TRIPs, สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก, ฯลฯ

ทรัพย์สินทางปัญญาคืออะไร

- สิ่งสร้างสรรค์จากความคิด เช่น สิ่งประดิษฐ์ งานวรรณกรรม งานศิลปกรรม สัญลักษณ์ ชื่อ และงานที่ใช้ในทางการค้า ฯลฯ

ทรัพย์สินทางปัญญาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. **ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม** สิทธิบัตรการประดิษฐ์ เครื่องหมายการค้า การออกแบบทางอุตสาหกรรม และสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น
2. **ลิขสิทธิ์** งานวรรณกรรม ได้แก่ นิยาย บทร้อยกรอง ละคร ภาพยนตร์ เพลง งานศิลปกรรม ได้แก่ ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพถ่าย งานประติมากรรม และการออกแบบทางสถาปัตยกรรม รวมถึงสิทธิของศิลปินในการแสดง ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง ผู้แพร่เสียงแพร่ภาพรายการทางวิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้น

ในประเทศต่างๆมีการบัญญัติกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในหลายด้าน ได้แก่

1. ลิขสิทธิ์และสิทธิข้างเคียง (Copyright and Related Rights/ Neighbouring Rights)
2. เครื่องหมายการค้า (Trademarks)
3. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications)
4. การออกแบบทางอุตสาหกรรม (Industrial Designs)
5. สิทธิบัตร (Patents)
6. แบบผังภูมิวงจรรวม (Layout-Designs of Integrated Circuits)
7. ความลับทางการค้า (Undisclosed Information/Trade Secrets)
8. การคุ้มครองพันธุ์พืช (Plant variety Protection)
9. อื่นๆ

การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในระดับระหว่างประเทศ

ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งสองประเภทได้รับการคุ้มครองตามข้อตกลงระหว่างประเทศแบบพหุภาคีที่สำคัญในยุคแรก ๆ ของโลก 2 ฉบับ คือ

1. อนุสัญญากรุงปารีสเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม ค.ศ.1883 (Paris Convention for the Protection of Industrial Property (1883)) (ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ.2551)

2. อนุสัญญากรุงเบิร์นเพื่อการคุ้มครองงานวรรณกรรมและ
ศิลปกรรม ค.ศ.1886 (Berne Convention for Protection
of Literary and Artistic Works (1886)) (ประเทศไทยเข้า
เป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ตั้งแต่วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2474)
ปัจจุบันอนุสัญญาทั้งสองฉบับอยู่ในความดูแลโดย
องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual
Property Organization/WIPO)

ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาที่สำคัญ
มีหลายฉบับ ได้แก่

- อนุสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (Patent
Cooperation Treaty) (ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้
ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ.2552)

- ข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับ
การค้า (Agreement on Trade – Related Aspects of
Intellectual Property Rights/TRIPs) (ประเทศไทยเข้าเป็น
สมาชิกองค์การการค้าโลกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2538 และ
ผูกพันตามข้อตกลง TRIPs ในเวลาต่อมา)

- อนุสัญญากรุงโรมเพื่อการคุ้มครองนักแสดง ผู้ผลิต สิ่งบันทึกเสียง และองค์การแพร่เสียงแพร่ภาพ (Rome Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations)

- สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) (ประเทศไทยผูกพันตามสนธิสัญญาฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2565)

- สนธิสัญญาว่าด้วยการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Performances and Phonograms Treaty)

- สนธิสัญญามาร์ราเคชเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้วสำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled) (ประเทศไทยเป็นภาคีสนธิสัญญาฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน พ.ศ.2562)

- Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (ประเทศไทยเป็นภาคีข้อตกลงฉบับนี้ตั้งแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2560)

- สนธิสัญญากรุงเป่ย์จิง หรือกรุงปักกิ่งว่าด้วยการแสดงเป็นภาพและเสียง (Beijing Treaty on Audiovisual Performances 2012)

การศึกษากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาจำเป็นต้องศึกษาข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีด้วย ทั้งนี้เพราะกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาโดยทั่วไปที่ใช้บังคับเป็นกฎหมายที่บัญญัติเพื่อให้สอดคล้องหรือรองรับหรืออนุวรรตการตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี ในหลายกรณีมีการบัญญัติกฎหมายให้สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีแนวโน้มจะเป็นภาคีในอนาคตด้วย

ในกรณีของกฎหมายลิขสิทธิ์ มาตรา 4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 บัญญัติว่า “การโฆษณา หมายความว่า การนำสำเนาจำลองของงานไม่ว่าในรูปหรือลักษณะอย่างใดที่สร้างขึ้นโดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ออกจำหน่าย โดยสำเนาจำลองนั้นมีปรากฏต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานนั้น แต่ทั้งนี้ไม่หมายความรวมถึง การแสดงหรือการทำให้ปรากฏซึ่งนาฏกรรม ดนตรีกรรม หรือภาพยนตร์ การบรรยายหรือการปาฐกถาซึ่งวรรณกรรม การแพร่เสียงแพร่ภาพเกี่ยวกับงานใด การนำศิลปกรรมออกแสดงและการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม” ซึ่งเป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกับอนุสัญญากรุงเบิร์นเพื่อการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ค.ศ.1971 ข้อ3(3)

“(3) The expression “published works” means works published with the consent of their authors, whatever may be the means of manufacture of the copies, provided that the availability of such copies has been such as to satisfy the reasonable requirements of the public, having regard to the nature of the work. The performance of a dramatic, dramatico-musical, cinematographic or musical work, the public recitation of a literary work, the communication by wire or the broadcasting of literary or artistic works, the exhibition of a work of art and the construction of a work of architecture shall not constitute publication.

งานที่โฆษณา หมายถึง งานที่โฆษณาไม่ว่าโดยวิธีใดในการ จัดทำสำเนางานโดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ หาก สำเนาที่จัดทำขึ้นมีจำนวนมากเพียงพอตามความต้องการ ของสาธารณชนอย่างสมเหตุสมผลตามสภาพของงานนั้น สำหรับการแสดงหรือนำออกแสดงซึ่งนาฏกรรม ภาพยนตร์ หรือดนตรีกรรม การบรรยายหรือการปาฐกถาซึ่งงานวรรณกรรม การแพร่เสียงแพร่ภาพงานวรรณกรรมและ ศิลปกรรม การนำงานศิลปกรรมออกแสดง และการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม ไม่ถือว่าเป็นการโฆษณา

มาตรา 4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 บัญญัติว่า “วรรณกรรม หมายความว่า งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัยสุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย”

เพื่อให้สอดคล้องกับ ข้อ 10 (1) ของข้อตกลง TRIPs ที่บัญญัติว่า “1. Computer programs...shall be protected as literary works under the Berne Convention (1971).

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้ได้รับการคุ้มครองในประเภทงานวรรณกรรมตามอนุสัญญากรุงเบิร์นฉบับ ค.ศ.1971

มาตรา 4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (แก้ไขโดย พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558) ที่บัญญัติว่า “ข้อมูลการบริหารสิทธิ หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัส แทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นว่านี้ติดอยู่ หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง”

มีข้อความที่คล้ายกับบทบัญญัติของสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การ
ทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty 1996) ในข้อ12(2)
ที่บัญญัติว่า “As used in this Article, “rights management
information” means information which identifies the work, the
author of the work, the owner
of any right in the work, or information about the terms and
conditions of use of the work, and any numbers or codes that
represent such information, when any of these items of
information is attached to a copy of a work or appears in
connection with the communication of a work to the public.”

“ข้อมูลการบริหารสิทธิ” หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึง
งาน ผู้สร้างสรรค์งาน เจ้าของสิทธิใดๆ ในงาน หรือข้อมูล
เกี่ยวกับระยะเวลาและเงื่อนไขในการใช้งาน และตัวเลข
หรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลดังกล่าวติดอยู่กับ
สำเนา หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับการเผยแพร่งานต่อ
สาธารณชน

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา ที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศ

- ฎ. 3689/2551
- ฎ. 8834/2542

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3689/2551

“...ผู้เสียหายเป็นนิติบุคคล...ตามกฎหมายประเทศญี่ปุ่น และเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรม ภาพตัวการ์ตูนโดราเอมอน งานดังกล่าวมีการโฆษณาครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2512 ที่ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงเบอร์ลินว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรมที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

“...การตีความว่า งานศิลปกรรมภาพตัวการ์ตูนอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายเดิมซึ่งมีอายุการคุ้มครอง 30 ปี มีอายุแห่งความคุ้มครองขยายออกไปเป็น 50 ปี นับแต่มีการโฆษณาเป็นครั้งแรกดังกล่าว โดยผลของพระราชบัญญัติฉบับใหม่ (พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537) นอกจากจะเป็นการตีความไปตามบริบทของกฎหมายทั้งฉบับแล้ว ยังสอดคล้องกับหลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับอายุแห่งความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในอนุสัญญากรุงเบอร์น์ว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรมที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก...”

ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ที่ประเทศไทยเป็นภาคี

- อนุสัญญากรุงเบิร์นเพื่อการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works)
- ข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights/TRIPs)

- สนธิสัญญามาร์ราเคชเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้วสำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled)
- สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty 1996)

25

อนุสัญญากรุงเบิร์นเพื่อการคุ้มครองงานวรรณกรรม
และศิลปกรรม ค.ศ.1886
(Berne Convention for the Protection of
Literary and Artistic Works 1886)

26

การแก้ไข

- Berne Convention 1886
 1. The Diplomatic Conference of 1896 (Paris)
 2. The Diplomatic Conference of 1908 (Berlin)
 3. Additional Protocol of 1914 (Berne)
 4. The Diplomatic Conference of 1928 (Rome)
 5. The Diplomatic Conference of 1948 (Brussels)
 6. The Diplomatic Conference of 1967 (Stockholm)
 7. The Diplomatic Conference of 1971 (Paris)
- WIPO Copyright Treaty of 1996 (Geneva)

27





ข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า
(Agreement on Trade-Related Aspects of
Intellectual Property Rights /TRIPs)

31

ข้อตกลงก่อตั้งองค์การการค้าโลก

GATT 1994

GATS

TRIPs

Dispute Settlement Understanding

ฯลฯ

32



สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก
(WIPO Copyright Treaty 1996/WCT)

- ข้อตกลงพิเศษที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญากรุงเบิร์นฯ
- เป็นสนธิสัญญาฉบับหนึ่งที่เรียกว่าเป็น
“สนธิสัญญาในเรื่องของอินเทอร์เน็ต”

35

- กำหนดให้ประเทศภาคีบัญญัติกฎหมายคุ้มครอง
ข้อมูลการบริหารสิทธิ และมาตรการทางเทคโนโลยี ฯลฯ

36

- พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ระบุว่า เหตุผลสำคัญประการหนึ่งในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวคือ เพื่อให้การเป็นไปตามสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกที่ไทยจะเข้าเป็นภาคี

37

ข้อมูลการบริหารสิทธิ

“มาตรา 4 ของ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (แก้ไขโดย พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558) ที่บัญญัติว่า “ข้อมูลการบริหารสิทธิ หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัส แทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นนี้ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง”

38

ข้อมูลการบริหารสิทธิ (Rights Management Information/RMI)

- แสดงถึงความเป็นเจ้าของงาน รวมถึงเงื่อนไขในการที่ผู้อื่นจะใช้งานดังกล่าว
- นำข้อมูลดังกล่าวไปยึดโยงกับตัวงาน
- ตัวอย่าง : ลายน้ำ (Watermark), ลายเซ็น, การใช้หมายเลข เช่น ISBN (International Standard Book Number) หรือ ISAN (International Standard Audiovisual Number) หรือ หมายเลขอื่นๆ เป็นต้น

39

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 973/2561

“โจทก์ฟ้องว่า ...โจทก์ได้ถ่ายรูปสะพานมอญหรือสะพานอุตตมานุสรณ์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี หลังจาก... สะพานพังลงมาเป็นทางยาวประมาณ 50 เมตร และโจทก์ได้ทำสัญลักษณ์ของโจทก์ ซึ่งเป็นภาพคนสะพานกระเป๋าดำเดินทางและมีอักษรภาษาอังกฤษคำว่า “The Trekman” กำกับอยู่ให้ปรากฏอยู่ที่มุมของด้านล่างของภาพ โจทก์ได้นำภาพถ่ายดังกล่าวไปลงในเว็บไซต์เฟซบุ๊กของโจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่ายสะพานดังกล่าว

40

จำเลย... ได้กระทำการทำซ้ำหรือตัดแปลงด้วยการคัดลอกภาพถ่าย
สะพานมอญจากหน้าเว็บไซต์เฟซบุ๊กของโจทก์ โดยตัดแต่งรูปส่วนที่
ปรากฏสัญลักษณ์ของโจทก์ออกไป แล้วนำภาพถ่ายดังกล่าวไปแสดง
บนหน้าเว็บไซต์ของจำเลยอันเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อ
การค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์... มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตาม
อุทธรณ์ของโจทก์ว่า จำเลยกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ในภาพถ่ายของ
โจทก์และต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ตามคำฟ้องหรือไม่...
หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาแหลม เป็นพยานเบิกความว่า พยานมอบ
ภาพถ่ายน้ำป่าที่ไหลหลากพัดสะพานมอญขาดให้แก่... ผู้สื่อข่าวของ
จำเลย ซึ่งเป็นภาพถ่ายที่ไม่มีสัญลักษณ์ใดๆ กำกับที่บ่งบอกถึงความ
เป็นเจ้าของภาพแต่อย่างใด

41

เชื่อว่าพยานปากนี้เบิกความ... ตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น...
เมื่อผู้สื่อข่าวของจำเลยได้ภาพถ่ายดังกล่าวจากหัวหน้าอุทยาน
แห่งชาติเขาแหลม ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ที่เกิดเหตุ
จึงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า จำเลยไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรรู้ได้ว่า
ภาพถ่ายหมายเลข จ.9 เป็นภาพถ่ายที่ทำซ้ำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของ
โจทก์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 31 (2)
การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในภาพถ่ายของ
โจทก์”

42

มาตรการทางเทคโนโลยี

“มาตรการทางเทคโนโลยี” หมายความว่า เทคโนโลยีที่ใช้ คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงงาน อันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ [(แก้ไขโดย พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ 24 ก.พ. 2565)]

43

มาตรการทางเทคโนโลยี/มาตรการป้องกันทางเทคโนโลยี (Technological Protection Measures/TPMs)

- เทคโนโลยีที่ใช้คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง/ควบคุมการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรการทางเทคโนโลยีอาจเป็นมาตรการในการควบคุมการเข้าถึงงานที่มีลิขสิทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ได้รับอนุญาต
- ตัวอย่าง : การเข้ารหัส (encryption), การใช้ Password เป็นต้น

44

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

- มาตรา 78

- ม. 78 วรรคแรก

“งานอันมีลิขสิทธิ์อยู่แล้วตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช 2474 หรือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้”

45

- ม. 78 วรรคสอง

“งานที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และไม่มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช 2474 หรือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 แต่เป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้”

46



มาตรา 8 ให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรืออยู่ในราชอาณาจักรหรือเป็นผู้มีสัญชาติหรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น

48

(2) ในกรณีที่ได้มีการโฆษณาแล้ว การโฆษณานั้นในครั้งแรกได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือในกรณีที่การโฆษณาครั้งแรกได้กระทำนอกราชอาณาจักรหรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หากได้มีการโฆษณาดังกล่าวในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก หรือผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน (1) ในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก

49

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย
ถ้าผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องเป็น
นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

50

- ต้องมีจุดเกาะเกี่ยวกับประเทศภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

1. หลักสัญชาติ
2. หลักถิ่นที่อยู่
3. หลักการโฆษณางานครั้งแรก

(Berne 1971 Art. 3, พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ ม.8)

51

1. หลักสัญชาติ (Nationals)

- ผู้สร้างสรรค์มีสัญชาติของประเทศภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี (ม. 8 (1), วรรคท้าย; พ.ร.บ. สัญชาติ)

52

2. หลักถิ่นที่อยู่ (Habitual Residence)

- ผู้สร้างสรรค์มีถิ่นที่อยู่ในประเทศภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคีตลอดเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งาน (ม.8 (1))

53

เขียนหนังสือในประเทศภาคี	เขียนหนังสือนอกประเทศภาคี
3 เดือน	7 เดือน
70 หน้า	30 หน้า

54

เขียนหนังสือในประเทศภาคี	เขียนหนังสือนอกประเทศภาคี
7 เดือน	3 เดือน
30 หน้า	70 หน้า

55

3. หลักการโฆษณางานครั้งแรก (First Published)

“การโฆษณา” หมายความว่า การนำสำเนาจำลองของงานไม่ว่าในรูปหรือลักษณะอย่างใดที่สร้างขึ้นโดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ออกจำหน่าย โดยสำเนาจำลองนั้นมีปรากฏต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานนั้น... (ม. 4)”

56

- โฆษณางานครั้งแรกในประเทศภาคี
(ม.8 (2))
- โฆษณางานครั้งแรกนอกประเทศภาคี
แต่ต่อมาโฆษณางานในประเทศภาคีภายใน 30 วัน
นับแต่วันที่มีการโฆษณาครั้งแรก
(ม.8 (2))

57

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 846/2534

“...ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ได้ให้คำจำกัดความ...สิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์ตามที่กฎหมายให้ความคุ้มครองจึงต่างกับสิทธิในกรรมสิทธิ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1336 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

58

ทั้งสภาพของลิขสิทธิ์ก็ไม่อาจมีการครอบครองเพื่อให้ได้มาซึ่ง สิทธิตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 13 ดังเช่นสิทธิใน กรรมสิทธิ์บนอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีการ ครอบครองได้ สิ่งที่จำเลยทั้งสองครอบครองไว้จึงเป็นเพียง การครอบครองผ่านกระดาษที่มีเนื้อเพลงพิพาทอันเป็น สงหาริมทรัพย์เท่านั้น มิได้ก่อให้เกิดสิทธิในลิขสิทธิ์ได้แต่ อย่างไม่...เมื่อไม่มีกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดย การครอบครองทรัพย์สิน จำเลยทั้งสองจึงไม่อาจอ้างว่าได้ ลิขสิทธิ์ในเพลงพิพาทมาโดยการครอบครองทรัพย์สิน”

59

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7036/2543

“หนังสือแบบฝึกคณิตคิดเลขเร็วของโจทก์เป็นตำราเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6...เป็นงานวรรณกรรม ตามความหมายในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่โจทก์สร้างสรรค์งานดังกล่าว ให้อาศัยเป็นเพียงความคิด ขั้นตอน กรรมวิธี ระบบ วิธีใช้หรือทำงาน แนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ อันไม่ได้รับความคุ้มครองแต่อย่างใดไม่ หนังสือแบบฝึกคณิต คิดเลขเร็วจึงเป็นงานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์...”

60

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7772/2557

“การที่โจทก์ร่วมนำตัวเลข รูปภาพและเครื่องหมายต่าง ๆ มาปรับใช้เป็นโจทย์ปัญหาในวิชาคณิตศาสตร์เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดวิธีทำและหาคำตอบได้ในเวลาอันรวดเร็วในหนังสือ... นั้นมิได้มีเพียงทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ หนังสือของโจทก์ร่วมทั้งสองเล่มดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นงานนิพนธ์ที่โจทก์ร่วมได้สร้างสรรค์ขึ้นเป็นเรื่องราวในรูปของหนังสือด้วยความวิริยะอุตสาหะโดย

61

ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้วยการแสดงออกซึ่งการริเริ่มของโจทก์ร่วมเองโดยมิได้ทำซ้ำหรือดัดแปลงจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นอันเป็นงานวรรณกรรมตามความหมายในมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 หาใช่เป็นเพียงความคิด หรือขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบ หรือวิธีใช้หรือทำงาน หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางคณิตศาสตร์อันไม่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 6 วรรคสอง”

62

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6379/2537

“งานออกแบบปากกาลูกเล่น เป็นงานสร้างสรรค์อันเกิดจากการนำเอาการสร้างแบบพิมพ์รูปลักษณะของปากกา...อันเข้าลักษณะศิลปกรรมประเภทงานจิตรกรรมและการสร้างแม่พิมพ์กับหุ่นจำลองของปากกาดังกล่าว ซึ่งเป็นงานสร้างสรรค์รูปทรงที่เกี่ยวกับปริมาตรที่สัมผัสและจับต้องได้ อันเข้าลักษณะศิลปกรรมประเภทงานประติมากรรมมาประกอบเข้าด้วยกัน

63

งานสร้างสรรค์แบบปากกา...จึงเป็นงานศิลปประยุกต์ อันอาจได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521...มาตรา 6 ประกอบด้วยมาตรา 4...”

64

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5306/2550

“จำเลยทั้งสามละเมิดลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมของโจทก์ โดยทำซ้ำ ดัดแปลงข้อมูล รูปภาพในเว็บไซต์และในเอกสารโฆษณาสินค้า การทำซ้ำ ดัดแปลงข้อมูลต่างๆ ของเครื่องกรองน้ำในเว็บไซต์...เป็นการทำซ้ำ ดัดแปลงข้อมูลต่างๆ ของเครื่องกรองน้ำซึ่งเป็นงานวรรณกรรม... การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นการกระทำละเมิดตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ฯ มาตรา 27 และมาตรา 31”